

ЧАСОПІСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
кроме днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зл.

Руска публіцистика.

(Конець.)

До оцінки чи то літературної або наукової, чи політичної або суспільної якось діяча народного, до пояснення його значення і становища, або й до характеристики певної доби причиняють ся велими богато споминки або мемоари сучасників або ровесників. Неодна подробниця з публичного або приватного життя такого письменника чи народного діяча характеризує его ліпше і вірніше, як деякий твір его. Наше письменство на жаль велими убоге в такі спомини чи мемоари. З Маркіянової доби маємо ледво одну дрібну споминку Я. Головацького про М. Шашкевича і другу ширишу про І. Вагилевича. З доби т. зв. Вечерничників і Метників окрім споминів, що перед кількома літами печаталися у фейлетоні „Дѣла“, не маємо нічого, а тимчасом з людей, що безпосередну живу участь брали в тогочасній роботі громадській і літературній, велими вже мало лишилося між живими. З тих один радник Титко Ревакович, на скілько нам відомо, почав писати такі спомини про тогочасні події. Другий проф. Кость Горбаль теж розпочав писати бодай про свій молодий вік, але мабуть не дійшов в своїм писаню до того часу, як він оцінив ся посеред літературного і громадського руху в Чернівцях, а відтак у Львові, а его споминки могли би богато щікавого съвітла кинути на тодішні відносини. Третій з тогочасних діячів, проф. Остап Левіцький, ма-

бути нічого такого не написав із споминів тогочасних. З інших людей, що жили в тій добі і лише посередно брали участь в тогочаснім руху громадськім і літературним, також вже не богато остало ся в живих. Наколи-б можна від згаданих учасників і съвідків тієї доби яким способом роздобути (може-б хто з їх устного оповідання списав такі споминки) дещо про тогочасні відносини, то неодно з тих часів прояснило-б ся, неодно в іншім зовсім съвітлі становуло-б перед очима історика літератури або історика громадського життя і національного розвою Русинів, як се є тепер.

Та не тілько з давнішої доби т. зв. Вечерничників і Метників не маємо сучасних споминів і сучасних діячів вже мало остало в живих, але з пізнішої доби „Правди“, її засновання і розвитку, мало вже остало сучасних діячів. Видатніші з них, як Ев. Желехівський, Ол. Огоновський, Л. Лукашевич, В. Навроцький, Ом. Партицький, Вол. Барвінський і богато інших, що живу брали участь в громадській і літературній та політичній діяльності тих часів, вже вимерли, а з ними пішла в непамять неодна споминка, неодна черта, що як слід освітила би неодну подію нашого національно-політичного, громадського і літературного розвою.

Тим то на наш погляд було-б се задачею часописменського з'їзду і над цею справою подумати і поговорити та подбати, щоби щось зроблено в тім напрямі.

Досить для прикладу навести два імена, відомі також і нашій літературі, котрі без міри більше своєї сили і роботи вло-

жили в громадянську діяльність, в публіцистику, се Ксенофонт Климкович і Володимир Барвінський.

Були се неперечно люди з великим хистом і талантом публіцистичним, яких не було у Русинів ні перед ними, ні по них до нашого часу. Чимало знання, праці і отню патріотичного вложили они в тогочасну публіцистику руску, а неодну з їх статей можна-б з великим хісом тепер прочитати ширшій публіці рускій, але її не один з сучасних публіцистів міг би піти до них на науку з великою користю і для себе і для загалу. Робота їх, зложена нині в тих стосах малоприступного ширшій публіці паперу (бо загально відома річ, як у нас часописи пишуться), і ще не найшов ся чоловік, котрий як слід оцінив би значінє і вагу тих двох діячів для рускої публіцистики і для національного розвою Русинів. Се-ж повинно би як раз бути зачадею часописменського з'їзду, подбати про такі справи. Не без інтересу і не без хісна було би, коли-б хто видав вибір важніших публіцистичних праць сих двох письменників окремою книжкою.

До характеристики поодиноких діячів, або її певної доби в нашім народнім житті і розвою чимало може причинити ся переписка або кореспонденція сих діячів або їх ровесників. Досить вказати на листи Т. Шевченка, у великий часті вже печатані, хоч велими порозкидувані. Велика пікода, що повне видане переписки Т. Шевченка приготовлюване на Україні доси ще не з'явилось ся; може бути, що також вийде на 100-літній ювілей літературний, а буде оно неперечно богатою скарбною

Як чоловік зійшов на пана.

Оповідання
ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

Степан нагlim рухом притягнув єї до себе.

— Скажи мені, як з родичами справа стоїть — е надія, що будеш моя? — питав єї на ухо.

— Се дуже можливе.

— А Руденку сказалась вже, що его не хочеш?

— Ні ще. — Впрочім не було ще нагоди. Мені самій він ще не освідчив ся.

— Так скажи родичам.

— Ні, не можна ще. Родичі — а іменно тато — мене також ще о се не питали, і то здає ся як раз для того, що чув за тебе, а мене підозрюває, що я его не хочу. Він не хоче за скоро учути мою „ні“, бо думає, що я може привину до него, і тоді згодить ся. Впрочім і тато не хоче за скоро з ним полагодити, бо ану-ж цокаже ся, що ти дішиша „партия“. Мама питала мене, тож я скажу, нині ще скажу. Ах, як то добре, що так з тою книжкою скінчило ся. — Ходім до салі...

В тій хвили війшов на веранду Руденкій.

Від довгої хвилі запримітив був несприєність Сальки і Стефана.

— Певно обое залізли в кут десь. — Може вже й голублять ся. Треба зачати війну на сєріо, війну з тим шубравцем-москалем!

— Панно Сальцю, чи можу просити до кадрила?

— Я вже заангажована — відповіла без намислу.

— Кого маю просити, щоб мати вас vis-à-vis?

— Пана Порубальського.

Сего Руденку не надівав ся. Она-ж вже танцювала з Стефаном першого кадрила.

— Що за безличність, так заарендувати панну для себе! — хотів гуляти, але скінчило ся на тім, що лише подумав, відвірнув ся і пішов в карточну комнату.

— Панно Сальцю! що тепер буде? Я заангажував вже панну Владзю.

— Коли так, то ідти, я лише так собі сказала, бо не хочу вже гуляти з тим wielebnym. Ще би мене прозвали попадя?

* * *

На другий день побіг Стефан до редакції часопису, в котрій містив свої статті.

— Мій артикул підпишіть псевдонімом.

— Чому? — питав зачудований редактор.

— Так — се моя тайна. Так мусить бути якийсь час.

— Але-ж бійтє ся Бога, се для нас зле і для вас не добре! Для нас ваш підпис є нині для газети чудесна реклама, а ви будете скріпляти лиш той розголос, який зискали ся послідними працями. Се потрібне для кожного, хто хоче пускати ся на політичну карієру. Інакше будуть люди думали, що ви вже винесали ся. Скажуть, — що зінав, те написав, і більше не втне. Се не добре.

— Ні, — тай ні! — Загрозив, що если его підпишуть власним іменем, не напишє більше ні одної стрічки. — Ще й казав удержувати псевдонім в як найбільшій тайні, навіть перед найближчими товаришами і приятелями.

Редактор зітхнув глубоко, рушив раменами, погладив долоне съвітлу лісінку, почіхав ся в голову кісточкою від оловини, а відтак самим оловцем і пішав до друкарні розказ, щоби підпис „Порубальський“ змінили на „Безпринципний.“

Мов тяжкою недугою повалений, сидів наш редактор з схиленою на груди головою і важко дихав.

— От у мене сухоти, незадовго умру, буду мусів покинути роботу для робітного люду, а ту наслідника нема. Нема людей з характером. Я думав, що той перебере роботу, а він.., нема правди на тім съвіті.

Всікі его очі піднесли ся і виявили ся в образ, що висів над бюрком. Був се портрет

для тих, що бажають писати про Т. Шевченка або его добу в рускій літературі. Відомо також, яку вагу для прояснення точачесніх справ мають оповіщені вже в часті листи Куліша, Костомарова, Федъковича, Драгоманова і ін. Богато таких листів видатніших письменників і діячів народних руских нагромаджено в приватних руках, дещо, о скілько нам відомо, в архівах товариства „Просвіта“ і Наукового Товариства ім. Шевченка. В приватних руках дуже часто такі цінні скарби пропадають, хоч і в публичних збірниках нема ще певного обезпечення і впорядковання сих справ і нераз з публичного збірника переходили такі речі в приватні руки. Треба би отже подумати, а се повинно би бути також задачею ювілейного з'їзду, як би належало оповіщувати таку приватну переписку письменників і народних діячів, бо відомо, що не все надає ся до сегочасного оповіщення, а вимагає певного слушного часу, або не все надає ся до оповіщення в п'ятниці. Належало б також о тім подумати, як би і де устроїти такий архів для збереження переписки руских письменників і діячів, якого обезпечити перед занапашенем, щоби люди приватні, котрі мають у себе листи або інші рукописи письменників і діячів наших, могли із спокоєм передати їх до переховання, наколи ще не наспіла пора їх оповістити.

Отсіх кілька гадок подаємо тут, щоби над ними викликати дискусію, бо гадка гадку родить і може неодин з читачів нашої часописи подасть дещо важнішого ще або відповіднішого спосіб, щоби дійти до бажаної мети. А все-ж таки здає ся нам, що є доволі поводів, щоби такий з'їзд відбув ся нарік, а коли має ся відбуті з хісном, то заздалегідь треба подумати про підготовлення, програму і спосіб її переведення.*)

*) Ми ще в свій час, коли про сю справу надійде ще інший часопис заберуть голос, повернемо — Ред.

емігранта, морального проводника партії, до котрої належав наш редактор і Стефан.

— На що ти апостоле напрацював ся, на що ти терпів весь вік свій за народну справу? Чи на се, щоби — доживаючи вік свій — бачити, як нівечать ся твої заходи і як все в прах розлітається?

Успокоївся аж тоді, коли до свого апостола написав довжезний, а слезопочивий лист про безхарактерність і безпринципність людей, про „безвідіність справи і безвиглядність всієї роботи.“ Окрім того дописав до статті „Безпринципного“ коротку на три шпальти увагу, яка то „неетична річ“, якщо автор скриває своє ім'я і ховава ся за пліт псевдонімів.

— Що его до того спонукало? — думав, посилаючи скріпку до друкарні. — Такий отвертій, такий відважний, навіть зухвалий був до тепер.

Старому ідеалістові і через гадку не перейшло, що причина тут стара як сьвіт: chercher la femme.

— Добре ему говорити — думав Стефан, вертаючи до дому. — Старий случайно довідає ся, або Рудецкий вишищлює і донесе старому, що пишу в рускій, та ще до того в такій червоній газеті, і готово все пропасти — готово узвратити ся для такої дурниці! Підпис автора не становить речі; як добрий зміст, то і без підпису зробить вражене. — — — На якийсь час, доки не діпну свого, треба буде причайти ся, — пи-

Справи нашої держави.

Оногди ми подали в осібній статті оголошений віденською N. fr. Presse проект правительства для помирення Чехів з Німцями. Цікаве було при всім, що власне ліберальні часописи так поквалюють і коментували ті проекти, а чеська преса держала ся осторінь: урядова ж преса таки мов заклита мовчала про все. Чому оно так, прояснюють тепер вісти з добре інформованого і безстороннього жерела. А іменно навкучила ся лібералам команда пангермана Шенерера, котрий тероризує всіх Німців і тягне їх до Німеччини. Лібералам се тому не в лад, бо по перше Шенерер є зараз один з проводників антисемітів, а по друге навіть сам цісар мав поганівати ся на ті прусофільські демонстрації в Чехії. Так отже німецькі ділчи і ліберали раді би вищофати ся з того невигідного ярма шенерерівського, але не знають як. Перше они за Шенерером кричали, що не можуть вийти в переговори ні з правителством, ні з Чехами, поки язикові розпорядження не будуть відкликані. Тепер же правительство о тім навіть й не думає, а ліберали раді би помирити ся! Тому они попадають на незлій концепт: подавати всякі можливі проекти — чей може який сподобає ся... Один ліберал подав навіть в Berliner Tageblatt раду, щоби на короткий час відкликати ті розпорядження, а коли втихомиряться Німці, видати їх наново!

Коли ліберали так дуже бажають згоди, то небавом будуть мати нагоду до того. Довідуюмося з добре інформованого жерела, що сими днями вийдуть від гр. Баденського запросини на спільну ческо-німецьку конференцію. Се має після воїні цісаря бути останна проба. Чи она поведе ся, се инила річ.

Міжтим кипить борба національна в Чехії чим раз гірше. В Брюсселі Німці побили чеських робітників гірничих, котрим не хотять дати ні тети, ні якого нічайту. Чехи відиласнують ся тим, що в чеських реставраціях не терплять ні одного німецького слова, а праска рада міста замінила ческо-німецькі таблиці на публичних місцях на чисто чеські. Чехи скликають окрім того віча, на котрих хотять протестувати против насильств зі сторони Німців, але правительство систематично забороняє ті віча. В сїй справі виїхали посли др. Герольд і Кафтан до Відня.

Ернест Верган ще не програв справу. По процесі зложив він виправді свої посольські мандати, але у своїм Deutsches Volksblatt заявив виразно, що ні председатель трибуналу, ралник суду бар. Бенз, ні присяжні не були безсторонні. За те виточила віденська прокурато-

рия ему новий процес. Однак цікаву вість донесли в середу телеграми: Християнсько-соціальна партія зійшла ся під проводом Людегера на нараду і рішила одноголосно, не відказувати Верганові і дальше свого довірія, бо він не дістав свого мандату від судів присяжних, а від виборців. Окрім того мають антисемітів посли в раді державні внести в сїй справі інтерpellацию.

Конфлікт Австрії з Болгарією все ще не полагоджений. Ситуація навіть дещо заострила ся, бо кн. Фердинанд зложив під час свого побуту в Царгороді візиту всім амбасадорам, окрім австро-угорського. В Царгороді розмовляв з болгарським примієром Стоіловим один угорський магнат. Сему заявив Стоілов, що его слова про Австрію перекручено тенденційно. Він лише висказав свое негодоване, що деякі австрійські і угорські півурядові часописи з нагоди процесу Бойчева накинули ся на князя і его двір. Він додав, що й в Австрії бувають скандали, але не натякнув нічого про престолонаслідника. Болгарія то всхідний край, де правительство мусить префектури обсаджувати людьми, котрі знають стежки і поведінку злодіїв, убійників і рабівників. В Болгарії можна істинний порядок удержати лише силою і способами, котрими Европа мерзить ся. Спочатку князь покладав свої надії на Австрію, потім на Росію, але дарма. Одиноку поміч подає ему турецький судтан, котрий піддержує болгарські змагання в Македонії. Коли-б через се прийшло до війни з Сербією і Румунією, то Туреччина доставить Болгарії 100,000 геройв. „Для Болгарії минули вже часи понижения перед Европою. Князь Фердинанд воле поцідувати руку султана, ніж мав би понижати ся перед міністрами європейських держав.“ Ну, як який густ у кого. Але могло би й так статись, що князь і поцілує руку султана, і змусить „понижити ся“ перед європейськими міністрами.

НОВИНКИ.

Чернівці, дні 19. серпня 1897.

Уродини цісарські. У вівторок перед уродинами цісарськими грали увечері військова музика, ідучи головними улицями міста, а затримувала ся перед генеральною командою перед митрополичною палатою і краївим правителством. Притім били всі тамбори гарнізону в бубни. Піхтарі на друкарках, які несли в двох рядах жовніри побіч музики і велика сила людей, що товаришала тому походови, поміч

сати під псевдонімом. Потому, як вже нічо буде бояти ся, відкрию псевдонім, а тепер осторожно. — — Впрочім, як я за жінкою дістану маєток, то наша сира на тім лиш зискати може. Що варта така робота, яка тепер веде ся?! Що за користь з всеї тої іранії, нашої, всего занаду і посвячення, коли нема чим пофорсувати?! Не може принести великої користі робота без средств, без певності, що котрого з нас завтра жде — — Як тут чоловік оженить ся, і буде мав забезпечену екзистенцію, тоді вже можна съмішайше виступити. — — Отворю дім, котрого брак так страшно дає ся у нас відчувати, зберу, сконцентрую у себе всі наші сили. — — Не буде так, як до тепер, що нераз тяжко навіть зйті ся з одним та з другим; як всі стануть частіше сходити ся, тоді легше навіть придумати щось розумного. Думка думку родить. В громаді нераз і найдурніша голова порадить щось розумного. — — Найгірше, що тепер нема средств на виконане проектів. Все кінчить ся дефіцитами. Хоч они не великі, але все таки неодного знеохочують до роботи. Пізніше то моя вже кишеня полатає діри — через те люди найбільше наберуться духа... як будуть знали, що діло не стане на половині дороги, наберуть більшої віри в успіх і витревалости... От найгірше буде, якщо на якийсь час цілком притихну, щоби потому з тим більшою енергією наново зачати.

Пригадав собі, що в кишені пріє лист від

Гальки. — Жаль мені дівчини... Але на се нема ради. Мусить перетерпіти. Поляментує трохи і успокоїть ся. Не може жалати, щоби я для неї посвятити свою карнеру... Ішо мені з того, що она „вчена“! Я-ж з жінкою не буду вічно говорити о теоріях, впрочім і так вже перебалакав з нею все, о чим мож було балакати; до учених разом маю досить товаришів і не треба на се брати такого тягару, як жінка без капіталів. Мені капіталів треба, бо розум маю свій.

Витягнув з кишені Галин лист і похитав на долоні, як би важив его тягар.

— Важкий... Певно пішла лібра наперу. Чи не розписує ся она о моїй книжці? Потому певно — своїм звичайом — сходить на „психологічні проблеми...“ Може она має претенсії, щоби я все те прочитав?! — Щасливої дороги! — і вкинув нерозпечатаний лист в отворений канал уличний.

З Добринськими сходив ся вже майже щоднини. Або на спацерах, прогулках і фестинах, або у них дома.

*
Надійшла осінь. Стефан прийшов до Добринських в уніформі однорочника.

— Як вам гарно! — заголосили нараз донька і мати. Гузики зробили вражінє — Стефан в уніформі заважив більше, як десять цивільних Стефанів. Рудецкий пішов цілком в кут. — Єго навіть не приняли до війска. — I

легенького дощу, а при тім і освітлене електричне ясних, дугових ламп надали тій параді величний вид. Вчера прибalo було ціле місто торжественний вид. З ратуша, з краевого пра вительства, з видлу краевого, з дирекції пошт і фінансів, краевого суду, митрополичної резиденції та з гімназій повівали фани в державних і краевих барвах. Також і на російськім та румунськім консульті виставлені були фани. О годині пів до 9 відбулося на площі муніципалитету богослужене для юліогарнізону. По богослуженню відбулося дефільє перед бригадиром Альфредом Матом. О годині 9 вимашерували корпус стрільців і ветеранів та охочи чисторож під проводом своїх начальників і усталися перед католицьким костелом, де відбулося торжественне богослужене. Були присутні президент краю і начальники всіх урядів, а також російський і румунський консул. По відправі удалися всі представителі влади до православної катедри, де сам владика Чуперкович став на соборній службі Божої. Проповідав катедральний проповідник Прокопович. В унітській церкві відправив богослужене крилопопітанін о. Костецький, в лютеранській церкві проповідав пастор Фронюс. О год. 12. удалися всі представителі всіх віроісповідань і всіх влади до президента краю графа Гоеса і зложили на його руки благожелання на уродини Наймилостівішого Монарха. По полудні о год. 2. відбувся обід у президента краю на 26 осіб.

Про руський народний театр, що непрериває тепер в Надвірній пишуть до „Дѣла“ ось як: По недавній крізі, коли то наш театр, здавалося, майже розбивається, починає він приходити новолі до себе. Не можна сказати, що стойть уже на тім ровні, як новинен, і як уже навіть стояв, але все вже тепер іде до лучшого. Видно, що теперішня дирекція, в склад котрої увійшов довголітній артист п. С. Янович, видить сама, що треба доконче направи, що так, як було в последній часі, дальше бути не може. А відносить се в першій ряді до перестарілого і добре вже знаного репертуару. Репертуар почала дирекція в остатній часі дійсно відсвіжувати та доповнити. В кількох остатніх тижнях виставлено дві на чужих сценах послідними часами розголосні штуки, а то: „Любоші“ з німецького і „Попіхайл“ з польського. Крім того виставлено оперу „Cavalleria rusticana“, котру належито вивести єсть річию дійсно нелегкою і вимагає добрих сил оперових та доброго хору. Однак треба признати, що з задачі сеї вивязав ся театр наш зовсім добре, коли взяти на увагу средства, якими може розпоряджати. Головна тут заслуга пані Лопатинської, котра бавить тепер в руському театрі на гостинних виступах, а котру належало би конче заан-

гажувати на стало. Єсть се в повнім сего слова значінню оперова сьпівачка і артистка; она відсипівала тяжку партію Сантуцци майже без докору. На признане заслугує рівно ж виконане п. Ольховим тяжкої партії Турріда. До вистави в коротці приготовляють ся також дві оперетки: розголосна „Der Obersteiger“ і „Бідна дівчина.“

Сумне весіле відбулося ся дна 10-го с. м. в громаді Мінден на Угорщині: Того дня мало відбути ся вінчане Марії Фрайнд, доньки тамашного крамаря, з якимсь Прософом Бергштайном, машиністом, зайшлими з Галичини. Зійшли ся були гости в домі молодої, не було ще лише молодого. Всі вже були дуже занепокоєні, коли надійджає післанець на коні з другого села з листом молодого до свого будучого тестя. Молодий жадає в листі від тестя, щоби той виплатив ему зараз обіцяні 800 зл. посагу, бо инакше не приде на вінчане. Фрайнд не міг такої суми зараз роздобути і обіцяв ся дати Бергштайнові зараз 500 зл. готівкою, а 300 зл. векселями і просив его, щоби приїхав та не робив сорому. Незадовго потім наспіла вість, що Бергшайн не пристав на то предложене і утік. Коли молоді то почута, зімліла і упала на землю. Ей привели до життя, але нещаслива зійшла з розуму, подерла на собі весільну сукню і заєдо лиши кликала свого судженого. Нещасливу відставлено до дому божевільних в Будапешті.

Зі словацького народного життя. Дня 4. с. м. відбулися в Турчанськім св. Мартині загальні збори словацького товариства жіночого Zivena і товариства музеального Muzealna slovenska spolecenstv. Турч. св. Мартин є мале словацьке містечко, але там є осередок словацького національного життя. Входить там одинокий дневник словацький Narodnie Noviny; є дві словацькі друкарі, каса щаднича і Народний Дім. В тім домі містяться словацькі товариства, музей, велика сала театральна, читальня, готель і склепи. На передодні загальних зборів згаданих товариств дано виставу в театрі. Жіноче товариство Zivena заложено в р. 1871: ціллю їх є заложене і удержуване практичної вищої школи дівочої і пенсіонату. Але доси ще досить далеко досягнення тієї цілі. Товариство, котрому проводить велика патріотка словацька і письменниця Олена Солтикова, числить 300 членів і має 10.000 зл. майна. Друге товариство, Muzealna spolecenstv, повстало на місце загарбаної Мадярами Матиш, але мусить уникати навіть всякої тіні якоїсь політики, щоби не впасти в мадарські лабети. Головна їх ціль є: збирати до музею матеріали, котрі би згодом можна використати науково. Вже тепер, по трех роках існування, призбирало товариство так богаті книжки, монет, народних вишивок, кер-

мічних і природничих рідкостей, що в пяти чи шести комнатах ледво може те все помістити ся; а коли би хотіли упорядкувати ті збори і так уставити, щоби кожному був до них приступ, то треба би для них зо три рази тілько місця. Науковий орган това істота, Sbornik, виходить два роки і за той час визначив ся дуже гарними працями, особливо на полях фольклористики. На загальних зборах товариства приято внесене Кріжки, щоби заняті ся систематичним збиранням первістників називати місцевості в Турчанському комітаті. Річ се великої важливи, бо від 20 літ урядово і півурядово мадарщає всі назви славянських місцевостей в північній Угорщині. По загальних зборах уладжено спільну забаву, на котрій пояснювалося також сънівче товариство Slovenski Spievokol.

Переписка редакції.

Вл. Г. М. з К. Вашу допись ми одержали, однак не можемо її помістити. Хоч і як справедливе Ваше обурене на крайно нечесне і несовітєве поступоване *Бук. Въдомостей*, то ми переконані, що навіть ставлене съвідків тут нічого не поможет. Видно, що „консерватисти“ постановили рішучо придергувати ся вибраного раз гасла: клевета і лож та безсовітність против всего, що щиро руске! Можемо їх лише пожалувати за ту непоправність, але заразом її не дивуємо ся їм, бо-ж прецінь і між зъвірятами є такі, що хоч їх не знати як гони з болота, они все туди вертають і в болоті любують ся. Ми спочатку хотіли тих людей навести на путь правди, відповідаючи на всяку зважану клевету — дрібницями займати ся не маємо ні часу ні охоти — аргументами, доказами і по-важними съвідками, але що-ж?! Хиба горбатого виростуши? чи може закостенілого грішка поправиш?! Просимо лише зважити: Коли з нагоди аграрного страйку в Угорщині питане аграрне було актуальне, ми з обовязку і в добрій вірі обговорили сю справу всесторонно. За се ми удостоїлися лайки з різних сторін, назви гайдамаків, соціалітів і т. д. Опеля справа зійшла з дівного порядку і ми перестали про неї писати. На се помістив „Галичанин“ за „Бук. Въд.“ новинку, що ми струсили! Таке пише „Галичанин“, той самий, котрій відрещував ся мов від злого духа, коли віденська Reichswehr писала, що аграрним питанем на Буковині занили ся московіфи! Які съмішні ті наші московіфські герої! Самі бояться обговорити таку живу і важну справу, а потім називають нас трусами! Чи не мерзота се? Але коли они вже пустили ся на таку мерзену доброту, коли так дуже любують ся у всяких плюгавстві, — sit tibi! Szkoda czasu i atłasu! Тому ми вже і не хочемо ними занимати ся, ні відповідати на їх клевети, ні вести полеміки з „Бук. Въд.“ Плюгавство остане все плюгавством. Нам приходить ся лише погорджати такими індівідуумами, що ще і чвянять ся своєю безветностю і безсовітністю. Ми не реконані, що руський народ пізнав вже, що то за мерзене гаде. — Просимо роздумати над сими нашими словами, а певно не погніваєте ся, що ми Вашу допись не містимо.

Телеграми „Буковини“.

3 днія 19-го серпня 1897 року.

Відень. Зі всіх країв держави надходять вісти про съвятковане уродин Нашого Щася.

Боцен. Поспішний потяг ч. 2 вискочив вчера із шин коло Блюмав. Виколічене наступило в наслідок зточених відлому скали на шлях зелінниці. Два вози розбилися, паляч, машиніст і офіціял почтовий тяжко ранні, кондуктор почтовий і кілька пасажирів покалічені легко.

Париж. Президент Фор вибрав ся вчера рано в подорож до Росії.

(Даліше буде).

такий каліка думає женити ся! — ха ха — говорила дівчина.

Баби присіли старого. Стара „розумнimi“ аргументами, молода вибухами десперациі.

— Скорше утоплю ся, як би мала вийти за безвусого. Я не можу їсти, як він сидить при тім самім столі.

— Хлопче — заговорив старий, прикладавши Рудецького до свого кабінету — розширай ся за іншою дівчиною. Моя тебе не хоче.

В годину може потім зайшов до Добринських Стефан. Дівчина відтягнула его на бік.

— Щось вам маю сказати... З Рудецьким справа порішена.

Стефан поблід.

— Як?... в який спосіб? — і стер рукою з чола зимний піт.

— Він мав нині з татком серіозну розмову. — Вже порішено.

Стефан не питав вже другий раз. Прижмурив очі і ждав на смертельний удар. Єму було так, як тому, що привязаний до лавки лежить під топором гільтотини і з прижмуреними очима жде на смертельний удар сталевого вістря.

— Трохи мені жаль, що так стало ся, але стало ся — тягнула далі поволі, поволеніки і пасла ся муками Стефана, любувала ся его лицем, що поблідло мов сніг.

— Рудецький вискочив як бомба з татової канцелярії, затиснув кулаки, і просто до мене.

— Чи се правда, що тато казали? — цівів крізь зуби.

— Не знаю, що тато вам казали, бо я не підслухую під дверми — а я бачте підслухувала.

— Але если они говорили вам, що я не хочу вас і на очі видіти, то се правда.

Рудецький розкривав ся:

— Я знаю через що се! Знаю, куди стежка в горах. Але я з ним порахую ся — з тим імпертиентом, з тим хлопом. Най не думає собі, що дістане тебе. — Хиба по моїм трупі. — Для нас обох місця на тім съвіті нема.

— Думаете, що перепудите мене? — сказала я ему — я не бою ся. I він вас також не злякає ся. Пан Порубальський бе ся лиш на кулі, а стрілець знаменитий. Хочете, то пробуйте щастя. На се Рудецький вхопив за капелюх і, не попрашавши ся, вибіг з хати — я знаю, що се не скінчить ся так трагічно, як він грозить. Він страшний трус.

Дівчина була приготована на вибух радості, подяки, поцілунки. Але Стефан не рухався. Отворив лиши очі і новолі приходив до себе. Блідий ще підвів ся спокійно з крісла і спокійно простягнув до неї руку.

— Дякую... і знов сів на крісло...

— Значить, можна вже говорити з родичами?

— Можна.

БУРСА

„Народного Дому“
в Чернівцях.

дається в році піклінім 1897/8 щле удержане і надір **30** питомцім, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназіяльної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших школ. Оплата виноситься 2 зл. на інвентар, 1 зл. піврічно за пране і 15 зл. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять виказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточек до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеви спровадитись до бурси.

Подання о приняті до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлятись мутуть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназіяльної по вакаціях, мають внести подання о приняті до бурси також до сего терміну; рішене о їх приняті западе в день самого іспиту. В поданнях, підписаніх родичами, треба означити докладно, кілько хто обовязується платити місячно. Приняті завісти буде головно від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенем не будуть зовсім приняті.

До кожного подання треба прилучити послідне свідоцтво піклінне, а до подань о зниженні місячної плати це ѹ свідоцтво незаможності, підписане урядом парохіяльним, громадським, податковим і катаstralним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і стараний догляд.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

заджена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіті“, а виконана в літографічному закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклееної вже на полотні, виносить 3 зл. 50 кр., а для членів „Просвіті“ і передплатників „Зорі“ 2 зл. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зл.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дні кромі неділі і свят. Поміщає статті про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, съвідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 злр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці улиця Петровича число 2.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЬЯ,

най удається ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевіше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зл. і то за готові гроші і на виплат. Хто купити у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю ту ѹ безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужує Ващ по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у броварі Штайнері в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnofstrasse) ч. 26.

ІОІЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

відходять з Чернівців							приходять до Чернівців								
до Неполоківців, Снятини, Львова, Відня	819	*	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятини, Неполоківців	II28	320	757	811				
до Гайдуків, Гайдуківського, Гатини, Іцкан і Бурдженів	II48	*	351	832	—	635	—	809	1212	350	1000				
до Садагури, Бояна, Новоселіць	645	430	—	—	—	—	—	1113	950	—	—				
з Глібони															
до Карапчева, Сторожини, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	—	до Глібони								
Перший поїзд єде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівтарка і вітання.															
з Гадікальви															
до Радівців	610	1003	228	612	805	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожини, Карапчева	635	1037	800	—				
з Гатни															
до Качики, Турагумора, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	—	Перший поїзд єде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тілько від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третий поїзд не єде в понеділок.	—	—	—	—				
з Іцкан															
до Сучави	327	630	1009	216	718	—	до Гадікальви								
з Вами															
до Руе-Молдавиць	346	647	913	1132	250	—	з Радівців	542	855	115	550				
Поїзди єдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вамі, Драгоні і обох Молдавицях.							до Гатни								
з Карапчева															
до Чудина н. С. . . .	854	1007	615	—	—	—	з Кімполонгу, Вамі, Турагумори, Качики	1258	625	—	—				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кождої дніни.							до Іцкан								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—	—	—	з Сучави	442	842	130	630				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка.							до Вами								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—	—	—	з Радівців	842	1259	204	322				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка.							до Карапчева								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—	—	—	з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка.							до Карапчева								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—	—	—	з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка.							до Карапчева								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—	—	—	з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка.							до Карапчева								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—	—	—	з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—				
Перший поїзд єде що понеділка, другий з винятком понеділка.							до Карапчева								
до Карапчева															
з Чудина н. С. . . .	555	555	—	—</td											